

datum 16 december 2020

kenmerk

onderdeel Tweede verantwoording coronacrisis

informant

doorkiesnummer

onderwerp Tweede verantwoordingsbrief voorzitter Veiligheidsregio IJsselland

Geachte mevrouw / heer,

In de maand maart van dit jaar werden we als land getroffen door iets wat ons tot dan toe onmogelijk had geleken: een pandemie van enorme omvang. De coronacrisis begon als een ver-van-ons-bed show, maar veranderde binnen afzienbare tijd onze gehele samenleving. Honderdduizenden mensen werden ziek, duizenden mensen overleden. Het virus bleek onvoorspelbaar, hardnekkig en beangstigend. Het dwong ons tot handelen.

Met elkaar, als samenleving, kregen we de eerste golf eronder. Steeds minder mensen raakten besmet en de intelligente lockdown ging stapje voor stapje over in een samenleving zoals wie die weer herkenden. Maar zoals het was, werd het niet. We hielden anderhalve meter afstand van elkaar, sloegen niet zomaar een arm meer om iemand heen en deelden al helemaal niet meer de welbekende drie zoenen uit. Ook keerden de zomerse festivals, de dorpsfeesten en de braderieën niet meer terug. Een gemis in onze regio, heb ik ervaren.

Het was een vreemd jaar. Een verloren jaar, zouden sommigen zeggen. Een jaar waarin we gedwongen werden om wat we kenden en waar we aan gehecht waren, radicaal te veranderen. We vonden steun bij elkaar, of stonden soms lijnrecht tegenover elkaar. We gaven een nieuwe betekenis aan het woord samenleving en hoe het woord *saamhorigheid* hier in paste. We wilden op vakantie, of juist niet. We kwamen dichtbij elkaar, juist door afstand te houden. Ik heb geweldige initiatieven, groot en klein, gezien. En ik zag hoe we doortastend, vasthoudend en innovatief waren, en daar ben ik ontzettend trots op.

In de afgelopen acht maanden is hard gewerkt door het crisisteam van Veiligheidsregio IJsselland. Er is een ROT en RBT actief geweest en deze teams zijn bezet met kundige mensen die dag en (bijna) nacht hebben doorgewerkt. Met de ingang van de Tijdelijke Wet Maatregelen wordt schriftelijk verslag uitgebracht over de afgelopen periode aan de raden van de getroffen gemeenten. Dit doet de voorzitter in afstemming met de burgemeesters die deel uitmaken van het Regionaal Beleidsteam. In dit verslag gaat de voorzitter in op het verloop van de gebeurtenissen en op de besluiten die zijn genomen.

We zijn er nog niet, het virus is voorlopig nog onder ons en stelt ons steeds weer voor nieuwe uitdagingen, zoals de strenge lockdown waar we ons momenteel in bevinden. Toch is er ook goed nieuws; de testcapaciteit is door de GGD enorm uitgebreid en het lijkt er op dat over niet al te lange tijd gestart kan worden met vaccineren. Dat biedt perspectief. In de komende tijd blijft er een ROT en

RBT actief, zoals dit nu ook het geval is. We zullen u dan ook, zoals u van ons gewend bent, tussentijds blijven informeren middels de raadsbrief en andere middelen. Maar met het document dat nu voor u ligt, bied ik u de verantwoording aan van de afgelopen maanden. Namens de burgemeesters van Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle, en als voorzitter van Veiligheidsregio IJsselland.

Hoofdpijnen

Het verslag gaat in op het verdere verloop van de crisis rondom het coronavirus (COVID-19) en de besluiten die ik in de rol van voorzitter van Veiligheidsregio IJsselland heb genomen. Hoofdpijnen zijn:

- Crisisorganisatie en samenwerking;
- Geneeskundig netwerk
- Handhaving en naleving
- Informatie en communicatie
- Dilemma's
- Feitjes
- Vanaf 1 december 2020

Vragen over dit verslag zal ik graag beantwoorden, in overleg met de burgemeesters die deel uitmaken van het Regionaal Beleidsteam.

Hoogachtend,

Peter Snijders, voorzitter Veiligheidsregio IJsselland

Tweede verantwoording voorzitter Veiligheidsregio IJsselland, het verdere verloop van de crisis rondom het coronavirus (COVID-19)

Verder verloop van de crisis

In dit verslag neem ik u mee in het verdere verloop van de crisis, vanaf de zomer van dit jaar. De start van de coronacrisis en o.a. de opschaling naar GRIP 4 of inrichting van de crisisorganisatie is toegelicht in de tussentijdse verantwoording, d.d. 26 juni 2020. De verantwoording die voor u ligt bouwt verder op deze eerdere verantwoording en is [hier](#) terug te lezen. In de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 staat dat de voorzitter binnen dertig dagen een verantwoording af dient te leggen aan de gemeenteraden van de betrokken gemeenten. Dit verslag bied ik u hiermee aan.

Tijdens de zomerperiode die toen volgde waren de corona besmettingen in ons land laag. Er kwam een einde aan een reeks van persconferenties en maatregelen werden verder versoepeld. Waar je in andere delen van de wereld zag dat de epidemie grotere proporties aannam, was deze periode relatief rustig voor ons. En we gingen al bezig met de voorbereidingen van de verwachte tweede golf. De Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 ging niet met de vaart zoals deze landelijk werd beoogd. Na de zomerperiode laaide het virus weer op en deze golf bleek taaiër te zijn dan de eerste.

Crisisorganisatie en samenwerking

Sinds de opschaling naar GRIP 4 werken we samen in de regionale crisisorganisatie. In de tussentijdse verantwoording is de wettelijke context rondom infectieziektebestrijding en samenwerking in de crisisbeheersing nader toegelicht. Zo werken we met een Regionaal Operationeel Team (ROT), onder leiding van de operationeel leider, waar alle hulpdiensten vertegenwoordigd zijn en waar uitvoering wordt gegeven aan de noodverordening, voorbereidingen worden getroffen voor de continuïteit van de hulpdiensten, gewerkt wordt aan crisiscommunicatie en informatieproducten, en waar de landelijke impact vertaald wordt naar regionaal niveau. Alle burgemeesters van onze veiligheidsregio vergaderen wekelijks in het Regionaal Beleidsteam (RBT), waarin zij geadviseerd worden door adviseurs van de GGD, veiligheidsregio, politie, Openbaar Ministerie en Defensie. De belangrijkste sleutelbesluiten die ik, samen met de andere burgemeesters, heb genomen in het RBT zijn weergegeven in de bijgevoegde tijdlijn. In elke gemeente is daarnaast ook een eigen crisisteam actief (GBT), en ook op nationaal niveau vindt nagenoeg wekelijks afstemming plaats in verschillende overleggen, zoals het Veiligheidsberaad, de Raad van Commandanten/Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV), de Raad van Directeuren Publieke Gezondheid (RDPG) en het Landelijk Operationeel Team Corona (LOT-C).

Sinds de opschaling in maart hebben we de samenwerking in de crisisorganisatie gecontinueerd en versterkt. Toen het effect van de maatregelen merkbaar werd in de zomer en het aantal besmettingen afnam, is de focus in de crisisteams komen te liggen op vooruit kijken. Wat hebben we geleerd van de afgelopen maanden, en hoe bereiden we ons voor op een eventuele tweede golf besmettingen? Wat gaat er goed, en wat kan er beter? Kenmerkend voor de samenwerking in IJsselland is dat we samen optrekken, elkaar makkelijk weten te vinden en dat de lijnen kort zijn. De driehoek, bestaande uit mijzelf als voorzitter van de veiligheidsregio, de operationeel leider en de Directeur Publieke Gezondheid (DPG), had veelvuldig contact. Daar waar het om een lokale aangelegenheid ging, kwam er een vierhoek waarbij de lokale burgemeester aanschoof. Momenteel hebben we te maken met een nieuwe golf van besmettingen, en de teams in de crisisorganisatie draaien weer volop.

Regionale werkgroepen

In de tussentijdse verantwoording heb ik aangegeven dat er werkgroepen gestart zijn om voor de verschillende thema's duiding te geven aan de maatregelen en om regionaal een eenduidige lijn te hanteren. Ook de afgelopen periode hebben deze werkgroepen, waarin alle 11 gemeenten vertegenwoordigd zijn en onder leiding van een gemeentesecretaris zijn opgezet, deze taken uitgevoerd. Het gaat om werkgroepen op het terrein van Cultuur, Sport, Evenementen, Horeca en Handhaving. Naast vertegenwoordigers vanuit de gemeenten, zaten daar waar nodig ook meteen andere betrokkenen in de werkgroep, zoals adviseurs vanuit de politie, bevolkingszorg en juristen. De ervaring is dat de regionale werkgroepen een goede aanvulling zijn op de multidisciplinaire crisisorganisatie. We merken dat de gemeenten hierdoor nauw betrokken zijn en blijven bij de uitvoering van de maatregelen, en dat dit goed werkt nu de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (Twm) is ingegaan. Ik heb in het RBT in november het plan van aanpak Nazorg vastgesteld, waarna een werkgroep Nazorg opgericht is en hier samen met de verschillende partners verdere invulling aan gaat geven.

Regionaal Risicoprofiel

Een ziektegolf, infectieziekte en/of dierziekte staat hoog genoteerd in het Regionaal Risicoprofiel 2018 van Veiligheidsregio IJsselland. Dit crisistype kent relatief een grote impact en grote

waarschijnlijkheid. Deze hoge notering betekent dat de veiligheidsregio, de GGD en de GHOR-netwerkpartners zoals de ziekenhuizen en de huisartsen zich voorbereiden op dit crisistype. Het doel is om, waar mogelijk, de kans op dit type crisis te verkleinen, en de impact te beperken. Voor een ziektegolf, infectieziekte en/of dierziekte zijn plannen en draaiboeken voorbereid en beschikbaar. In deze draaiboeken staan scenario's die rekening houden met grote uitval van personeel, druk op zorgcontinuïteit, quarantainemogelijkheden en massavaccinatie, continuïteit van hulpverlening en crisiscoördinatie in de zorgketen. Het scenario langdurige zware griepgolf met zeer veel personeelsuitval is recent (najaar 2019) nog uitgebreid geoefend binnen de zorgketen. Bij een infectieziekte van de A-klasse is er sprake van landelijke sturing en ligt op regionaal niveau de focus op de uitvoering van landelijke maatregelen. De coronacrisis kent een ongekend verloop qua wereldwijde verspreiding, duur, en maatschappelijke impact. Op basis van dit ongekende verloop, en wat we geleerd hebben van de eerste golf, zijn de plannen en draaiboeken aangepast aan wat nodig was en is in de huidige fase van de coronacrisis.

Geneeskundig netwerk

Vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) verzorgt de GGD, in opdracht van de gemeenten, de bestrijding van infectieziekten aan de hand van de RIVM-richtlijnen. De GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) onderhoudt de contacten met zorginstellingen. De Directeur Publieke Gezondheid heeft, zoals beschreven in de Wet veiligheidsregio's (Wvr), een dubbele rol. Zij is zowel directeur van de GGD, als belast met de operationele leiding van de geneeskundige hulpverlening, en opereert op het snijvlak van zorg en veiligheid.

Thema's die de afgelopen maanden speelden in het geneeskundig netwerk waren het testen, bron- en contactonderzoek, zorgcapaciteit en zorgpersoneel, beschikbaarheid van persoonlijke beschermingsmiddelen, quarantaine, psychosociale hulpverlening en vaccinatie. Vanuit de programmaorganisatie GGD GHOR Nederland worden veel van deze thema's en activiteiten landelijk aangestuurd. Binnen het geneeskundig netwerk was het de taak om deze activiteiten regionaal te vertalen.

Testen

Vanaf 1 juni konden alle mensen met klachten zich laten testen. In onze regio hadden we vier testlocaties beschikbaar, in Zwolle, Deventer, Ommen en Steenwijk. In oktober en november zijn nog drie extra testlocaties geopend om de testcapaciteit te vergroten. De aanvullende testlocaties werden verspreid over de regio geopend, in de gemeenten Hardenberg, Raalte en Kampen. Naast deze locaties hebben we een mobiel testteam ingericht voor thuisbemonsteringen. Zij gingen naar mensen thuis als deze niet in staat waren om naar een teststraat te komen. Medio september is er een prio-teststraat voor mensen uit de zorg en onderwijspersoneel geopend. Dit fijnmazige testlandschap zorgde ervoor dat de GGD IJsselland uiteindelijk 1.800 testen per dag kon afnemen. Begin december is de L-testlocatie in de IJsselhallen gestart, waar dagelijks 2.600 tests per dag kunnen worden afgenomen. In 2021 wordt het aantal testen per dag verder opgeschaald naar 3.000 per dag. De wachttijden voor een test varieerden afgelopen periode. In september en oktober was de capaciteit van laboratoria bijvoorbeeld te laag, waardoor wachttijden in de teststraten opliepen. Eind november was de wachttijd minder dan 12 uur. Vanaf oktober is er veel aandacht geweest voor de sneltesten die werden aangeboden door commerciële partijen. De rol van de GGD hierin was om partijen te informeren, verbinding te leggen over positieve uitslagen zodat GGD IJsselland het bron- en contactonderzoek kon starten. Afgelopen periode heeft de GGD zich daarnaast steeds voorbereid op nieuwe ontwikkelingen rond de landelijke teststrategie.

Bron- en contactonderzoek

Het gedrag van mensen is en blijft doorslaggevend om de verspreiding van het virus tegen te gaan. Daarnaast is het bron- en contactonderzoek (bco) hier een belangrijk instrument voor. Door uitgebreide bco's krijgen we inzicht in de oorsprong en ontwikkeling van het virus. Het aantal besmettingen in relatie tot de beschikbare medewerkers bepalen op welke manier het bco uitgevoerd wordt. In september werd er overgegaan op risico-gestuurd bco, maar door de afname van het aantal besmettingen, kon halverwege november het bco weer in uitgebreide vorm plaatsvinden. De GGD IJsselland heeft een opschalingsopdracht liggen van 60 volledige bco's per dag in januari 2021. In onze regio werden ook diverse clusters geconstateerd. Een voorbeeld daarvan was in Bathmen waar snel een mobiele testlocatie opgetuigd werd. Bij clusters was er direct contact tussen GGD IJsselland en de lokale burgemeester om gezamenlijk de te nemen acties te bepalen om de uitbraak zo snel mogelijk in te dammen.

Zorgcapaciteit en zorgpersoneel

Vanuit de GHOR zijn gedurende de hele crisis nauwe contacten onderhouden met zorginstellingen, waardoor tijdig maatregelen konden worden genomen. Zorgorganisaties zijn bijvoorbeeld ondersteund in het aanleggen van voldoende eigen voorraad persoonlijke beschermingsmiddelen en is er in regionaal verband een noodvoorziening georganiseerd voor persoonlijke beschermingsmiddelen. Samen met de belangrijkste verpleeg- en verzorgingshuizen in de regio is een opschalingsplan gemaakt en vastgesteld in het ROAZ waarmee voldoende capaciteit voor COVID-zorg buiten de ziekenhuizen is geborgd.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Tijdens de eerste golf ontstond een groot tekort aan persoonlijke beschermingsmiddelen (pbm). GHOR IJsselland heeft in gezamenlijkheid met buurregio's Twente en Noord- en Oost Gelderland een nooddepot voor pbm georganiseerd. Vanuit dit nooddepot zijn zorgorganisaties (zowel cure als care) voorzien van pbm, zoals schorten, onderzoekshandschoenen en mondneusmaskers. Er is een callcenter ingericht waar zorgorganisaties bestellingen konden plaatsen, en er is een speciale webpagina voor zorgorganisaties met informatie over pbm ingericht. In de voorbereiding op de tweede besmettingsgolf zijn zorgorganisaties aangezet tot het voldoende inkopen van pbm via hun reguliere leveranciers. Overleggen tussen inkopers van care-instellingen zijn gefaciliteerd om tips en adviezen te delen over het verkrijgen van pbm via marktpartijen. De GHOR signaleert tijdig knelpunten rondom de beschikbaarheid van pbm en onderhoudt contact met het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH). Tijdens de tweede golf is over het algemeen geen sprake meer van een tekort aan pbm. De GHOR houdt de noodvoorraad pbm in de regio op pijl. Als zorgorganisaties problemen hebben met de aanvoer van pbm vanuit hun leverancier, kunnen zij een beroep doen op de noodlijn van het LCH. Als dit niet afdoende is, kan ter overbrugging een beroep worden gedaan op de noodvoorraad van de GHOR.

Quarantaine

De zoektocht naar een geschikte quarantainelocatie in onze regio verliep moeizaam. Na consultatie in het RBT heb ik besloten om op zoek te gaan naar een locatie waar in geval van nood een beroep op gedaan kan worden door de gemeenten. Het gaat dan om mensen die in quarantaine moesten, maar dat niet zelf konden organiseren. Met Hotel Waanders in Staphorst sprak ik af dat in de periode tot en met december 2020, zes tweepersoonskamers gereserveerd blijven voor gebruik als quarantainelocatie. Tot op heden heeft zich geen situatie voorgedaan waarbij een beroep gedaan moest worden op deze quarantainelocatie. Het contract met de locatie loopt af in 2021, en recent is

besloten om het contract te verlengen met drie maanden, maar om het aantal gereserveerde kamers terug te brengen naar twee tweepersoonskamers.

Gezondheidsonderzoek

Het is gebruikelijk dat de GGD een gezondheidsonderzoek uitvoert na rampen en crises. Daarom is GGD IJsselland voor de zomer gestart met het monitoren van de impact van de coronacrisis op de gezondheid en het welzijn van de inwoners. In de afgelopen maanden zijn er panelonderzoeken gedaan onder alle inwoners van de regio en specifieke verdiepende onderzoeken onder bijvoorbeeld mantelzorgers en zorgmedewerkers uit de VVT-sector. Het proces gezondheidsonderzoek zal de komende tijd verder uitgebreid worden.

Psychosociale hulpverlening

In de Wet publieke gezondheid en de Wet veiligheidsregio's is de verantwoordelijkheid voor het bevorderen van psychosociale hulpverlening bij rampen en crisis bij de GGD belegd. De coronacrisis kent een langdurige nasleep en mogelijk ligt het grootste deel van de mentale crisis nog voor ons. GGD IJsselland voert onderzoek uit naar de impact van de coronacrisis op de inwoners van IJsselland en specifieke doelgroepen. Daarnaast coördineert de GGD samen met partners als Slachtofferhulp en de Dimence Groep de uitvoering van de psychosociale hulpverlening en reikt zij handvatten uit aan cure en care organisaties voor de nazorg van zorgprofessionals. Regionaal is een werkgroep Nazorg gestart waar dit thema verder opgepakt zal worden.

Vaccinatie

Vaccinatie is een thema wat de komende maanden veel aandacht zal krijgen. Met de komst van verschillende vaccins is er hoop dat het einde van deze crisis in zicht komt. Hoewel er nog veel onduidelijk is op dit moment, is de wens van het kabinet om in januari 2021 te starten met vaccineren. Eind november is het advies van de Gezondheidsraad rond vaccinatie bekend geworden en is er een kamerbrief rond de landelijke vaccinatiestrategie uitgebracht. Welke doelgroepen prioriteit krijgen bij vaccinatie, en wie welke doelgroep zal vaccineren, wordt op dit moment nader uitgewerkt op zowel landelijk als regionaal niveau. De crisisorganisatie volgt deze ontwikkelingen op de voet. GGD IJsselland neemt deel aan de landelijke expertgroep vaccinatie en kan putten uit ruime ervaring in het uitvoeren van massavaccinaties. Sinds november treft GGD IJsselland al voorbereidingen, en maakt afspraken met de partners die deelnemen aan het ROAZ.

Handhaving en naleving

In de aanpak van de coronacrisis werden er landelijk tal van maatregelen uitgerold die regionaal vastgesteld en gehandhaafd moesten worden. Daarnaast konden we regionaal nog accenten leggen door ontheffingen te verlenen. De afgelopen periode hebben we gemerkt dat de maatregelen continu versoepeld en aangescherpt werden, wat niet makkelijk is geweest voor onze inwoners. In onze regio was het desondanks kenmerkend dat mensen aanspreekbaar bleven op hun gedrag en vooral hun best deden om zich gezamenlijk te houden aan de opgelegde maatregelen.

Noodverordeningen

Net als in de eerste periode van de coronacrisis, zijn de maatregelen waartoe het kabinet besloten heeft steeds vastgelegd in een noodverordening. Op de bijgevoegde tijdlijn is te zien wanneer een noodverordening gewijzigd is. Bij de noodverordening voor IJsselland is telkens gebruik gemaakt van de landelijke modelverordening. Op 1 december is de laatste noodverordening ingetrokken vanwege de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (Twm).

Ik heb als voorzitter van de veiligheidsregio vanuit de verordening een aantal bevoegdheden. Zo heb ik de bevoegdheid om gebieden aan te wijzen die tijdelijk niet toegankelijk zijn. Dit kan gedaan worden als de coronaregels niet gehandhaafd kunnen worden. Op 14 september heb ik de aanwijzing voor de landtong in Kampen ingetrokken, deze liep vanaf 5 juni. De aanwijzing voor de strandjes in Kampen (verboden gebied tussen 20 uur en 5 uur) verviel met de invoering van de Twm en zal onder de wet niet opnieuw worden ingezet. Op 10 november is de skatebaan in Hardenberg aangewezen als niet toegankelijk gebied. Deze aanwijzing loopt door, ook na invoering van de Twm. In december beoordeelt de gemeente Hardenberg de situatie opnieuw.

Handhaving en naleving

In de regionale werkgroep Handhaving is doorlopend gekeken naar aanpassingen van prioriteiten die pasten bij de laatste versies van de noodverordening en datgeen in de praktijk ervaren werd. De inzet van handhavers richtte zich dus heel specifiek op de thema's waar frequent overtredingen van de maatregelen op plaatsvonden. Hieronder een overzicht van wat er rondom handhaving afgelopen periode gebeurd is.

In de zomer constateerden we dat vooral in de horeca, in openbare ruimten door jeugd en in en rond sportkantines de corona maatregelen niet altijd even consequent werden nageleefd. Hoewel een groot deel van ondernemers en betrokkenen hiertoe erg hun best deden, zagen wij regelmatig een beeld wat niet altijd congruent was aan de geest van de toen geldende maatregelen. In deze tijd ervoer men meer ruimte en zocht dit op na de intelligente lockdown die we achter ons hadden gelaten. De inzet van de gemeentelijke boa's en politie wilde ik passend laten zijn bij het maatschappelijke sentiment, waarbij het goede gesprek over naleving de voorkeur genoot.

In juli heb ik via de media extra aandacht voor de naleving van de maatregelen gevraagd om gezamenlijk waakzaam te zijn en hebben we scherpte gevraagd t.a.v. de toen geldende maatregelen.

Begin oktober hebben we, in samenspraak met de politie en de gemeentelijke handhavers, de inzet aangescherpt of zoals het ook wel genoemd werd, een stap naar voren gezet in het handhaven van de maatregelen. Ook op verzoek van de handhavers en politie is scherper aangegeven hoe onze aanpak eruit zag. Waar pakken we al dan niet op door en welke prioriteiten stellen we. Deze regionale stap naar voren paste ook in het appèl van de nationale korpsleiding om die stap te zetten. De basis ofwel kaders voor deze inzet, was daarbij niet veranderd. Het eerder in IJsselland vastgestelde handhavingskader bleven we hanteren, waarbij we eerst aanspreken en waarschuwen alvorens we overgaan tot handhaving middels bekeuringen. De politie heeft intern nadrukkelijk afgesproken om formele waarschuwingen te registreren om te voorkomen dat bepaalde personen onbedoeld herhaaldelijk werden gewaarschuwd, waar een bekeuring meer terecht zou zijn. De handhavers stelden nog scherpere prioritering, wat leidde tot verduidelijking, daadkracht om de rol in de praktijk beter op te pakken en meer zichtbaarheid.

Bekeuringen en bestuurlijke maatregelen

De stap naar voren die door handhaving sinds oktober is gezet, heeft geleid tot een toename van het aantal boetes en waarschuwingen. Afgezet tegen de zomermaanden, viel het op dat in oktober en november bij de politie twee tot vier keer zoveel bekeuringen uitgeschreven werden. Bestuurlijke

maatregelen zijn in de totale periode, van maart tot november, 36 keer toegepast in de gemeenten van IJsselland. Dit is inclusief de aanwijzingsbesluiten vanuit de noodverordening.

Informatie en communicatie

Communicatie

De focus van de communicatie is meer komen te liggen op het activeren van de samenleving en de saamhorigheid. Dit is vertaald in twee lijnen: het delen van persoonlijke verhalen, zo lokaal mogelijk, en het structureel en specifieker geven van het regionale beeld met duiding. We communiceren dus voornamelijk over de schadebeperking en de betekenis in onze regio. Essentieel voor de communicatie is een sterke verbinding tussen de veiligheidsregio en de lokale communicatieteams voor de doorvertaling. Naast dat communicatie alle landelijke communicatiemiddelen actief heeft doorgezet in deze regio, heeft communicatie de volgende vertaling voor onze regio gemaakt:

- een communicatiestrategie met uitvoeringsplan in augustus specifiek gericht op deze regio;
- een wekelijkse, transparante regionale duiding via de regionale Corona Monitor <https://www.vrijsselland.nl/coronavirus/coronamonitor> en drie keer per week via Corona Actueel <https://www.vrijsselland.nl/coronavirus/coronaactueel>;
- perswoordvoering via persberichten over specifieke regionale situaties, na elke RBT vergadering een persbijeenkomst en een regionale kernboodschap voor burgemeesters maar ook verdiepende grote interviews vanuit de crisisorganisatie en de GGD;
- informatievoorziening richting inwoners en gemeenten via de sociale media en websites van de Veiligheidsregio IJsselland en GGD IJsselland, verzorgen van meest gestelde vragen maar ook via raadsbrieven na elke RBT vergadering of een webinar over de rol van de raad en de gevolgen van de coronawet;
- het delen en verspreiden van persoonlijke lokale corona verhalen via de gemeenten en via een vlog op RTV Oost vanuit de operationeel leider waarin een inkijkje in de crisisorganisatie werd gegeven;
- campagnes verspreiden zoals het actief digitaal verspreiden van de jongerencampagne met een groot bereik tot gevolg, een vertaling van de campagne 'Aandacht voor elkaar' als ook diverse lokale campagnes zoals #voorwiedoejijhet, coronaproat en een kaartenactie;
- intensieve samenwerking tussen gemeenten, de veiligheidsregio en de GGD met bijeenkomsten waarin informatie en best practices met elkaar gedeeld zijn ter inspiratie en om van elkaar te leren.

Rond de feestdagen en in januari volgt er nog een IJssellands narratief waarin we aangeven hoe ik en de overige burgemeesters terugkijken op de corona crisis maar ook vooruitkijken naar wat we als maatschappij te verwerken krijgen.

Informatie

Kenmerkend aan de crisis is de continue stroom aan nieuwe informatie die regionaal en lokaal geduid moet worden. Het ingerichte informatiepunt en -proces is verstevigd. Dit betekent dat op één punt (via LCMS) één actueel beeld van de situatie is, wat gedeeld werd in het ROT en RBT. Tevens is dit beeld beschikbaar voor directe (netwerk)partners binnen en buiten de crisisorganisatie. Vanuit het Veiligheidsinformatiecentrum (VIC) werden contacten onderhouden met veiligheidsregio's, netwerkpartners en het LOT-C. Het LOT C was onder andere verantwoordelijk voor het onderhouden van het landelijk situatiebeeld.

Monitoring van de regionale ontwikkeling van de pandemie, werd door zowel de GGD, de GHOR als het VIC van Veiligheidsregio IJsselland gedaan. GGD IJsselland hield het aantal besmettingen, het aantal geteste inwoners en het aantal ziekenhuisopnames in de regio bij. Vanaf mei werd de data gepubliceerd via de IJssellandscan, een update van de cijfers was er elke dinsdag. Aan het begin van de tweede golf is er binnen de GGD gestart met het maken van verdiepende situatierapportages op lokaal niveau om gegevens te analyseren en om sturingsinformatie te geven. Vanuit de Veiligheidsregio/VIC werd in samenwerking met de GGD, GHOR, politie en communicatie wekelijks de CoronaMonitor opgeleverd

Dilemma's

Kenmerkend voor een crisis is dat er diverse dilemma's op tafel komen te liggen. Dilemma's waarbij verschillende belangen spelen en waarbij het niet altijd gemakkelijk is om tot een besluit te komen. Rondom deze dilemma's heb ik, na consultatie in het RBT, een aantal beslissingen genomen hoe we hier in IJsselland mee omgaan.

Boerenprotesten

Afgelopen zomer hielden niet alleen de hitte en daarmee gepaard gaande droogte de gemoederen bezig, maar ook de boeren. Protestbewegingen als Agractie en Farmers Defence Force (FDF) ageerden begin juli tegen de voorgenomen voermaatregel en het stikstofbeleid. Dit was goed merkbaar in onze regio door diverse onaangekondigde acties en blokkades van boeren met trekkers o.a. gericht op (snel)wegen en distributiecentra. Niet alleen vanwege de coronacrisis, maar ook vanuit zorgen rondom het veilig demonstreren, richtte ik een kernROT in. Het kernROT organiseerde meerdere overleggen tussen burgemeesters en boeren(organisaties). Vanwege een blokkade van een distributiecentrum in Zwolle waar de veiligheid in het geding kwam, kondigde ik voor één week een algeheel verbod op demonstraties met tractoren in IJsselland af. Dit besluit kon ik nemen, omdat de bevoegdheden om een demonstratie te verbieden vanwege de coronacrisis aan mij, als voorzitter van de veiligheidsregio, zijn overgedragen. Na een week besluit ik om het genoemde trekkerverbod niet te verlengen. Ook nu blijven we in gesprek met de boeren(organisaties) om een luisterend oor te bieden en hun zorgen over te brengen aan het kabinet. Landelijk zijn er afspraken gemaakt tussen veiligheidsregio's om de overlast van blokkades zo veel mogelijk te beperken, en de pandemiebestrijding voorop te zetten.

Ontheffingen

Als voorzitter van de veiligheidsregio heb ik vanuit de verschillende verordeningen bevoegdheden om in bijzondere omstandigheden tot ontheffing van de maatregelen te besluiten.

In de verordeningen vanaf augustus was opgenomen dat er ontheffingen verstrekt konden worden aan introductie-activiteiten voor studenten. Een aantal studentenverenigingen en onderwijsinstellingen uit de regio heeft gebruik gemaakt van deze ontheffingsmogelijkheid. Alle aangevraagde ontheffingen zijn gehonoreerd.

In de verordening van 29 september was de mogelijkheid opgenomen om ontheffing te verlenen voor de regio op het maximum van dertig personen per zelfstandige ruimte bij samenkomsten in gebouwen van groot belang. Ik heb na consultatie van het RBT besloten om deze ontheffing te beperken tot 10 theaters met een regionale functie, waarbij het gemaximeerde bezoekersaantal sterk afwijkt van de maximale capaciteit. Het doel was om met een regionale spreiding de vervoersbewegingen van bezoekers in de regio te beperken. In de daaropvolgende verordening was

deze ontheffingsmogelijkheid niet meer opgenomen en moesten alle theaters zich houden aan de maatregel van 30 personen per zaal.

Bij de invoering van de maatregelen zoals opgenomen in de verordening per 7 november, is bij de bespreking in de Tweede Kamer een motie aangenomen om ruimhartig om te gaan met de mogelijkheid om te ontheffen bij de groepsgrootte van uitvaarten. Ik heb na consultatie van het RBT, besloten om standaard 1e en 2e graad familieleden en maximaal 10 personen extra, te ontheffen bij een uitvaart.

Naast de ontheffingen die zijn afgegeven, heb ik ook een aantal besluiten genomen om betogingen in de regio (voornamelijk Deventer en Zwolle) toe te staan. Er zijn geen verzoeken tot betogingen afgewezen.

Jaarwisseling en carbidschieten

De jaarwisseling ligt nog voor ons, maar in de afgelopen maanden is er landelijk al veel te doen geweest over dit onderwerp. Het kabinet heeft een verbod op het transport, bezit en afsteken van vuurwerk afgekondigd, met als doel de druk op de ziekenhuizen niet groter te maken dan die al is vanwege de coronacrisis. In veel regio's ontstond de vrees dat het fenomeen carbid schieten, dat niet onder het vuurwerkverbod valt, door mensen kan worden gezien als vervanging van vuurwerk. Carbid schieten zonder ervaring in organisatie en gebruik kan gevaren opleveren en daarmee extra druk op zorg en handhaving opleveren. In veel delen van onze regio is carbid schieten een jaarlijks terugkerende traditie, waar gemeenten ervaring mee hebben. Als voorzitter heb ik in het landelijk Veiligheidsberaad aandacht gevraagd voor deze traditie in het oosten van het land. Ik heb ervoor gepleit om dit toe te staan gedurende de jaarwisseling. Landelijk is daarom afgesproken het beleid rondom carbid schieten over te laten aan de lokale gemeentebesturen. In het RBT stemmen we de voorbereiding op de jaarwisseling in IJsselland verder af.

Leren omgaan met onzekerheden

Het verloop van de coronacrisis kent veel onzekerheden, en dwingt ons te leren hoe hier mee om te gaan. Als opvolging op de sessies in het voorjaar, zijn in het najaar diverse scenariobijeenkomsten georganiseerd onder leiding van een crisisdeskundige. Zowel in het RBT met de bestuurders, met de adviseurs crisisbeheersing van de gemeenten, als met de communicatie adviseurs is vooruit gekeken. Welke scenario's treden er mogelijk op en hoe kunnen we hiermee omgaan? In het RBT is bovendien de bestuurlijke rol nadrukkelijk beschouwd. Waar ligt de bestuurlijke kracht en welke waarde voegen we als RBT toe? Omgaan met onzekerheid, aan de hand van de theorieën van onzekerheidskunde, was een belangrijk thema. Dit leverde ons meer inzichten op zodat we ons beter konden voorbereiden op wat er op ons af kan komen, nu en in de toekomst.

Feitjes en weetjes

Sinds de start van de coronacrisis zijn er:

- **11** persmomenten na een RBT verzorgd,
- **15** CoronaMonitoren gedeeld en gepubliceerd,
- **17** noodverordeningen vastgesteld en gepubliceerd,
- **24** raadsbrieven gedeeld en gepubliceerd met de samenvatting van de vergadering,
- **28** RBT-overleggen geweest,
- **35** CoronaActueel's gedeeld en gepubliceerd,

- **36** bestuurlijke maatregelen getroffen,
- **520** FTE binnen de GGD, een verdubbeling ten opzicht van vóór corona (260),
- **838** acties en besluiten genomen in de crisisorganisatie (ROT en RBT)

Vanaf 1 december 2020

Deze verantwoording voor de periode tot 1 december 2020 betekent helaas nog niet het einde van de coronacrisis. We bevinden ons opnieuw in een lockdown. Met uitzicht op meerdere vaccins, verandert onze samenleving weer. Stapje voor stapje vooruit naar een hernieuwde samenleving waarin we weer echt in verbinding met elkaar kunnen komen. Per 1 december zijn er tal van veranderingen en we moeten leren van wat we afgelopen periode gedaan hebben

Komst Tijdelijke wet maatregelen COVID-19

Op 1 december 2020 is de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (Twm) in werking getreden. Op dat moment werd de geldende noodverordening ingetrokken en zijn in plaats daarvan ministeriële regelingen van kracht geworden. De eerste ministeriële regeling omvatte grotendeels de maatregelen zoals deze ook golden in de laatste noodverordening. De grootste inhoudelijke wijziging betrof de plicht tot het dragen van een mondkapje in een voor publiek toegankelijke ruimte.

In de nieuwe wet is de rol van de burgemeester, de voorzitter van de veiligheidsregio, het college van B en W, de gemeenteraad en de minister vastgelegd. In IJsselland is nagedacht over de duiding van die wet en de inrichting van de crisisorganisatie na 1 december. De notitie die over de gevolgen van de Twm geschreven is, is op 25 november aangeboden aan uw raad via uw burgemeester. Ondanks de wijzigingen is in het RBT door alle burgemeesters het belang en de wens uitgesproken om samen te blijven optrekken, ook in de periode na 1 december. We blijven dan ook samen afstemmen en optrekken in zowel het ROT als RBT.

De invoering van de Twm zorgt ervoor dat de lokale bestuurslaag nog meer zicht krijgt op de gevolgen van de corona aanpak binnen de eigen gemeente. Als raadslid heeft u een belangrijke rol in het versterken van de lokale democratie en het vertegenwoordigen van belangen uit uw gemeente. Om gemeenteraden te informeren over hun rol en bevoegdheden tijdens de coronacrisis, en de veranderingen na invoering van de Twm, heeft de veiligheidsregio op donderdag 22 oktober samen met de GGD een webinar georganiseerd. Tijdens deze webinar blikte ik samen met Rianne van den Berg (directeur GGD IJsselland) en Arjan Mengerink (directeur Veiligheidsregio IJsselland) terug op hoe wij de afgelopen tijd ervaren hebben. We spraken over de landelijke en regionale crisisstructuur, de ontwikkeling van het virus en de bestrijding daarvan, de rol van de GGD en de naleving van de coronamaatregelen op straat. De burgemeester van Dalfsen, Erica van Lente, nam ons mee in de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 en de rollen en bevoegdheden van de gemeenteraad. Hiermee betrachtten we tegemoet te komen aan de vragen die leven bij de gemeenteraden. Mocht er bij uw raad behoefte zijn om de webinar terug te kijken, is dat mogelijk op navraag.

Evaluatie COVID-19

De coronacrisis is in alle opzichten een bijzondere inzet voor de crisisorganisatie van Veiligheidsregio IJsselland en de gemeentelijke organisaties. De multidisciplinaire crisisteams moeten werken onder unieke omstandigheden zoals digitaal vergaderen, langdurige inzet en landelijke sturing/afstemming. Het bijzondere karakter van deze inzet vraagt dan ook om een

gedegen eindevaluatie. Met de evaluatie willen we leren van deze crisis om hiermee de gecoördineerde inzet bij rampen en crisis nog verder te verbeteren. Voor de evaluatie maken we gebruik van het geaccordeerde evaluatiebeleid van Veiligheidsregio IJsselland. Dit betekent dat we alle bijeenkomsten van de multidisciplinaire crisisteams systematisch evalueren op basis van vooraf vastgestelde indicatoren, die gebaseerd zijn op landelijke en COVID-19 normen. In de zomer van 2020 heeft er tevens een tussenevaluatie plaatsgevonden om te leren van de eerste golf. Hierdoor werd al zichtbaar op welke thema's verdiepingsslagen wenselijk waren. De verdiepingsslagen deden we door middel van vragensets aan betrokken functionarissen en/of teams en door leerarena's waarbij we reflecteren op het eigen optreden door persoonlijke kennis, beleving en ervaring centraal te stellen. Alle uitkomsten worden vertaald tot een eindrapportage, waarbij we ons laten ondersteunen door een externe deskundige. De definitieve eindrapportage wordt verwacht in het voorjaar 2021.

Onderzoeksraad voor Veiligheid

De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft formeel een extern onderzoek ingesteld naar de landelijke en regionale COVID-19 bestrijding. Zij zijn inmiddels volop bezig met het onderzoek naar de aanpak van de coronacrisis door de Nederlandse overheid en andere betrokken partijen. Bij het onderzoek kijkt de raad onder meer naar de voorbereiding op een pandemie, de crisisbeheersing en de getroffen maatregelen en de uitfasering van deze maatregelen. Daarnaast kijkt de raad ook naar de effecten van de coronacrisis op de veiligheid van kwetsbare mensen in de samenleving, bijvoorbeeld door het wegvallen van reguliere zorg of maatschappelijke diensten. Medische handelingen en economische steunmaatregelen vallen buiten de focus van het onderzoek. Het doel van het onderzoek is om lessen te trekken voor eventuele toekomstige epidemieën. De veiligheidsregio heeft door een snelle start van het evaluatieproces de mogelijkheid om kwalitatieve input te leveren op de landelijke onderzoeken en evaluaties die gaan komen.

Al met al kijken we na deze maandenlange inzet terug op een constructieve en prettige samenwerking waarbij we hier in IJsselland met veel partijen hard aan het werk zijn om deze uitzonderlijke crisis zo goed mogelijk te leiden en te begeleiden. In de uitdagingen die voor ons staan, heeft de wijze waarop we dit afgelopen maanden met elkaar hebben gedaan mij het vertrouwen gegeven dat we ook in de toekomst in wijsheid besluiten zullen nemen en wat doen wat nodig is voor onze IJssellandse samenleving.